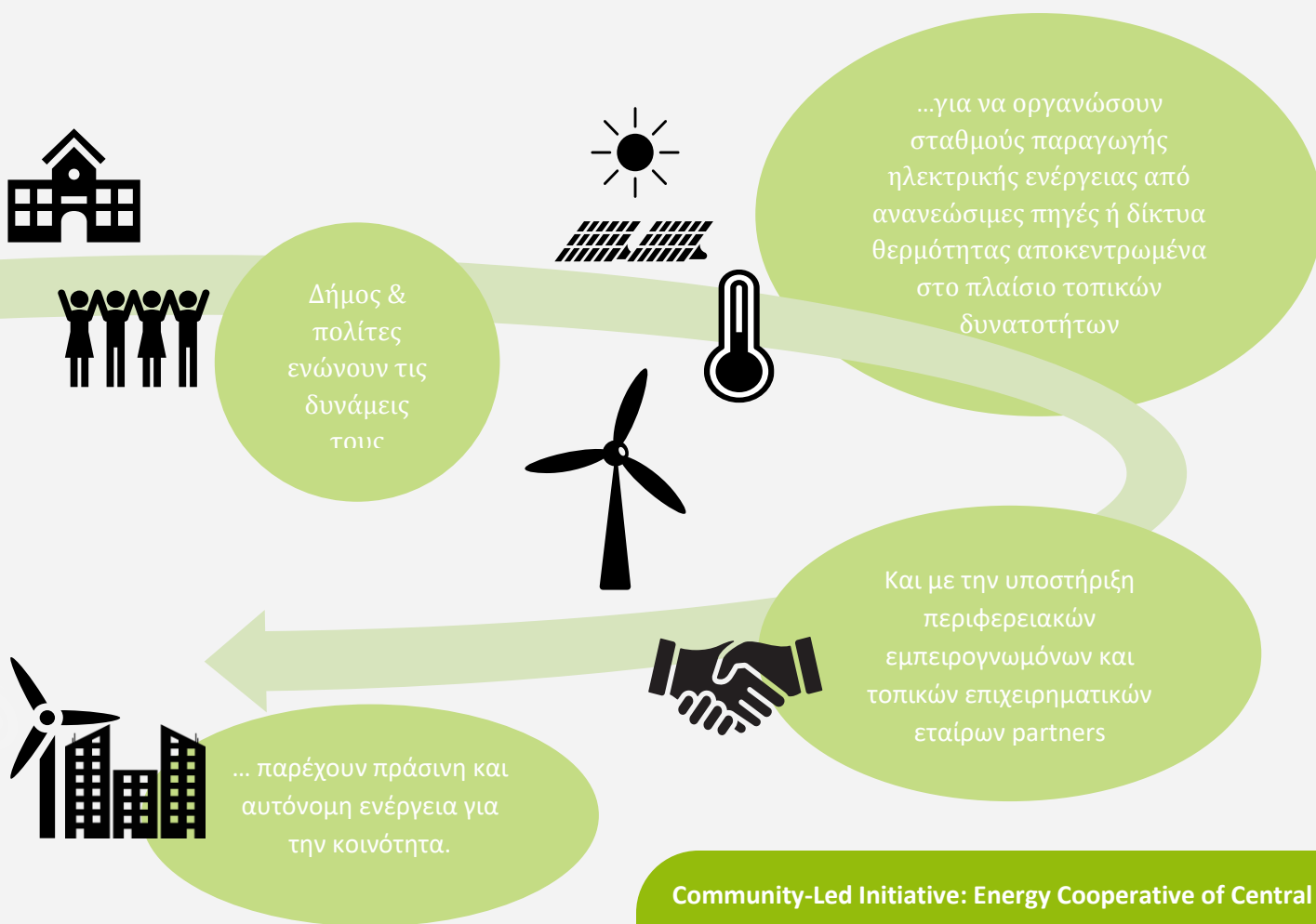

Συμμετοχή των πολιτών: Διερεύνηση των νομικών, κοινωνικών και τεχνικών διαστάσεων στην ενεργειακές κοινότητες

Οι ενεργειακές κοινότητες δημιουργούνται όταν ιδιώτες, δήμοι ή/και εταιρείες ενώνουν τις δυνάμεις τους γύρω από το δυναμικό των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε θερμότητα ή ηλεκτρισμό. Αυτό επιτρέπει στους πολίτες να παράγουν, να αποθηκεύουν και, ιδανικά, να χρησιμοποιούν συλλογικά πράσινη ενέργεια.

Η έννοια αυτή μπορεί να δώσει τη δυνατότητα στις κοινότητες ενός δήμου να λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με την πηγή της ενέργειάς τους, να δώσει οικονομικά κίνητρα μέσω της αυτόνομης παραγωγής, να αποκεντρώσει το ενεργειακό σύστημα στο σύνολό του και να δώσει τη δυνατότητα στους καταναλωτές ενέργειας να γίνουν ευσυνείδητοι καταναλωτές ενέργειας.

Οι ενεργειακές κοινότητες μπορούν να συμμετέχουν σε δίκτυα θέρμανσης καθώς και στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Πώς λειτουργεί; Είναι μάλλον εύκολο!

Community-Led Initiative: Energy Cooperative of Central Greece

Στην Κεντρική Ελλάδα, ο Ενεργειακός Συνεταιρισμός προάγει τη βιώσιμη ενέργεια μέσω τοπικών πρωτοβουλιών, όπως η παραγωγή βιομάζας και βιοενέργειας. Στόχος του είναι η μείωση του κόστους ενέργειας, η δημιουργία θέσεων εργασίας και η ενίσχυση της τοπικής οικονομίας.

Η σημασία των ενεργειακών κοινοτήτων για στο τοπικό πλαίσιο

Τα βασικά οφέλη μιας τοπικής ανεξάρτητης παροχής ενέργειας που μπορεί να επιτευχθεί μέσω μιας ενεργειακής κοινότητας είναι τα εξής

- Ανεξαρτησία από τις εταιρείες ορυκτών καυσίμων και ανακατεύθυνση των κερδών στους πολίτες/δημοτικές αρχές για επανεπένδυση σε τοπικούς σκοπούς
- Χαμηλότερα τμήματα τιμών για την τοπικά παραγόμενη πράσινη ενέργεια
- Κίνητρα για τη βέλτιστη χρήση των αιχμών παραγωγής που προκύπτουν λόγω της ασταθούς παροχής ενέργειας από την αιολική και την ηλιακή ενέργεια
- Τοπικές και ασφαλείς πράσινες επενδυτικές επιλογές που επιτρέπουν στους τοπικούς πολίτες να συμμετέχουν σε κέρδη κεφαλαίου
- Μέσω στρογγυλών τραπεζιών, κύκλων συζητήσεων και διευκολύνσεων σε όλη την κοινότητα, τα έργα αυτά προωθούν τη διαφάνεια και τη δημοκρατική συμμετοχή, καθώς και τη δυνατότητα συμμετοχής περιθωριοποιημένων ομάδων στη συζήτηση για την ενεργειακή φτώχεια

Μέσω μιας ολιστικής προσέγγισης που περιλαμβάνει εκπαιδευτικές προσπάθειες και εκστρατείες ενημέρωσης οι πολίτες μπορούν όχι μόνο να αποκτήσουν περισσότερες γνώσεις σχετικά με τον ενεργειακό εφοδιασμό τους αλλά και να συμμετάσχουν σε μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας.

Νομικό Πλαίσιο στην Ελλάδα

Η Ελλάδα έχει υιοθετήσει θεσμικά μέτρα για την ενίσχυση των ενεργειακών κοινοτήτων, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές κατευθύνσεις. Ο Νόμος 4513/2018 αποτέλεσε τη βάση για τη δημιουργία και λειτουργία ενεργειακών κοινοτήτων, προσφέροντας ένα πλαίσιο για τη συμμετοχή πολιτών, τοπικών αρχών και μικρών επιχειρήσεων στην παραγωγή και κατανάλωση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Οι ενεργειακές κοινότητες λειτουργούν ως φορείς κοινωνικής οικονομίας και συμβάλλουν στην ενεργειακή δημοκρατία, στην αποκέντρωση του ενεργειακού συστήματος και στην προώθηση της καθαρής ενέργειας σε τοπικό επίπεδο. Παρότι υπάρχουν ακόμα θεσμικά και τεχνικά εμπόδια, όπως η έλλειψη πλαισίου για την ενεργειακή κοινή χρήση (energy sharing), η πολιτική βούληση κινείται προς την κατεύθυνση άρσης αυτών των περιορισμών, με στόχο τη διευκόλυνση της ενεργού συμμετοχής των πολιτών στην ενεργειακή μετάβαση.

Νομική Μορφή Ενεργειακών Κοινοτήτων

Η Κοινότητα Ανανεώσιμης Ενέργειας (Κ.Α.Ε.) είναι αστικός συνεταιρισμός του ν. [1667/1986 \(Α` 196\)](#), με αντικείμενο την άσκηση των δραστηριοτήτων του άρθρου 6Ε του Νόμου 3468/2006. Πρωταρχικός σκοπός της Κ.Α.Ε. δεν είναι το οικονομικό κέρδος, αλλά η προσφορά στα μέλη της και στις τοπικές περιοχές δραστηριοποίησής της, περιβαλλοντικού, οικονομικού και κοινωνικού οφέλους.

Ποιοι μπορούν να είναι μέλη μίας ενεργειακής κοινότητάς;;;

α) φυσικά πρόσωπα με πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων υπαλλήλων, κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης διάταξης,

β) Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α` και β` βαθμού, επιχειρήσεις που ανήκουν σε Ο.Τ.Α α` και β` βαθμού, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ορίζει ο Νόμος, καθώς και ενώσεις Ο.Τ.Α.,

γ) Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (Μ.Μ.Ε.),

δ) αγροτικοί συνεταιρισμοί και αστικοί συνεταιρισμοί του ν. [1667/1986 \(Α` 196\)](#), υπό προϋποθέσεις ,

ε) νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα υπό προϋποθέσεις.

Τρόποι Συμμετοχής

Κατά τη διερεύνηση του θέματος των ενεργειακών κοινοτήτων, οι φορείς θα μπορούσαν να εξετάσουν αυτές τις τρεις διαστάσεις της συμμετοχής:

Συμμετοχή ενδιαφερομένων μερών

Όταν εξετάζεται η ιδέα μιας ενεργειακής κοινότητας, οι ενδιαφερόμενοι φορείς είναι απαραίτητοι. Ανάλογα με αυτούς, μπορεί να αναπτυχθούν διαφορετικά κίνητρα, ιδέες, πρότυπα αλληλεπίδρασης και ικανότητες. Οι βασικοί ενδιαφερόμενοι φορείς που πρέπει να ληφθούν υπόψη είναι οι δήμοι, οι τοπικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) στον τομέα της ενεργειακής υποδομής και οι πολίτες. Λαμβάνοντας υπόψη τους πόρους που μπορεί να επενδύσει κάθε ενδιαφερόμενος, οι πολίτες συνήθως συμμετέχουν σε εθελοντικό πλαίσιο, προσφέροντας ελεύθερο χρόνο και ιδιωτικό κεφάλαιο. Αντίθετα, οι ΜΜΕ ή οι δήμοι είναι πιθανότερο να παρέχουν προσωπικό και εμπειρογνωμοσύνη. Όταν πρόκειται για το κοινό όραμα μιας ενεργειακής κοινότητας, λάβετε υπόψη ότι τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη ενδέχεται να σταθμίζουν διαφορετικά τα κίνητρα, όπως οι χρηματικές, κοινωνικές ή περιβαλλοντικές αξίες.

Οικονομική Συμμετοχή

Όσον αφορά τη χρηματοδοτική συμμετοχή, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να εξετάσουν διάφορα είδη επενδύσεων. Μια **άμεση επένδυση** μπορεί να λάβει τη μορφή της αγοράς σε έναν συνεταιρισμό ή της κατοχής μετοχών μιας εταιρείας και συχνά συνοδεύεται από έσοδα. Η **συλλογική χρηματοδότηση** είναι μια επένδυση από μια ομάδα ανθρώπων που υπόσχεται μελλοντικά έσοδα από μελλοντικές υπηρεσίες (όπως πιστώσεις ηλεκτρικής ενέργειας). Μέσω της **επένδυσης από το πλήθος** οι ενδιαφερόμενοι πολίτες μπορούν να επενδύσουν δεσμευμένα σε ένα συγκεκριμένο έργο. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους μπορούν να συνδυαστούν αυτές οι μορφές επενδύσεων. Επιπλέον, υπάρχουν επιλογές **δημόσιας χρηματοδότησης**, όπως δημόσια κονδύλια, επιδοτήσεις και φορολογικές μειώσεις, οι οποίες πρέπει να εξεταστούν για την κάθε περίπτωση.

Μοντέλα Διακυβέρνησης

Το μοντέλο διακυβέρνησης μιας ενεργειακής κοινότητας περιγράφει τη δομή με την οποία τα **ενδιαφερόμενα μέρη συμμετέχουν, ενημερώνονται και μπορούν να αποφασίζουν**. Ως εκ τούτου, η επιλεγμένη δομή διακυβέρνησης θα είναι ζωτικής σημασίας για την αυτοοργάνωση της κοινότητας, επίσης όσον αφορά την κατανομή των καθηκόντων. Επίσης, **οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων μπορεί να πάρουν χρόνο και θα χρειαστούν συζητήσεις**. Ως εκ τούτου, ορισμένες ενεργειακές κοινότητες επιλέγουν συγκεκριμένες νομικές μορφές, προσλαμβάνουν βασικά μέλη του προσωπικού ή αποφασίζουν μια ιεραρχία που

επιτρέπει την αποτελεσματικότερη λήψη αποφάσεων. Η προσοχή **στη δομή εξουσίας και στα δικαιώματα ψήφου** είναι το κλειδί για μια διαφανή διαδικασία λήψης αποφάσεων και την πρόληψη συγκρούσεων.

ECOEMPOWER

Το έργο ECOEMPOWER - Ecosystems EMPOWERing σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο που στηρίζει τις ενεργειακές κοινότητες λαμβάνει χρηματοδότηση από τον Ευρωπαϊκό Εκτελεστικό Οργανισμό για το Κλίμα, τις Υποδομές και το Περιβάλλον (CINEA) στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101120775.